

«Вірю – не вірю»: перевіряємо інформацію

• Слово «океан» у перекладі з грецької мови означає «велика річка, що обтікає Землю». У старогрецькій міфології так називали божество, водну стихію, що оточує землю й море, дає початок усім річкам, джерелам, морським течіям, притулок Сонцю, Місяцю й зорям. Греки вважали Океан найстаршим сином Неба-Урана та Землі-Геї, батьком дружини верховного бога Зевса Метиди. Його дочки Океаніди. За легендами Океан породив більшість річок (у т.ч. Ніл), уславився своєю добротою. Коли Зевс позбавив його влади над морями й передав її Посейдону, Океан здичавів і перестав виходити із свого палацу, що стояв край світу.

• Поширена думка, що океани синього кольору насамперед тому, що небо синє. Однак це не так. Вода безбарвна. Головна причина океанської сині – поглинання молекулами води червоних фотонів сонячного світла й відбивання синіх. Моряки неодноразово повідомляли, що океан часто випромінює видиме світіння, яке тягнеться на багато кілометрів у нічні години. У 2005 році вчені вперше одержали фотографічні докази явища біолоюмінесценції – світіння мікроорганізмів, що живуть на поверхні Океану. Іскристе світіння випромінює планктон розміром до 5 мм, світіння спалахами – істоти понад 1 см. Ці організми світяться під впливом зовнішніх подразників – руху води в течіях чи зоні прибою, збурення від ходу кораблів. Поширене й розлите, рівномірне, молочне світіння, яке зумовлюється життєдіяльністю бактерій й не залежить від зовнішніх подразників.

Не завжди такий феномен безпечний. Під час світіння може йти інтенсивне виділення у воду токсинів, які не мають ні, смаку, ні кольору, але можуть накопичуватися в організмі риб і безхребетних, викликати загибель морських тварин, а також приводити до тяжких отруень у людей при вживанні в їжу морепродуктів.

- До морів за традицією через великі розміри відносять *Каспійське* та *Аральське*, які є залишками стародавнього океану Тетіс. Історично склалися назви *Мертве* (Ізраїль – Йорданія) та *Галілейське* (в Сирії) моря. Насправді ці водойми є озерами, оскільки не зв'язані з Океаном. А питання Каспійського моря навіть переросло з наукової в політичну суперечку. П'ять країн, що мають вихід до цієї водойми, так і не спромоглися вирішити проблему: Каспій є морем чи озером, бо це суттєво впливає на розподіл ресурсів водойми. Країни, які мають найдовші берегові лінії, вважають що це море й кожній країні має належати своя морська зона. Держави з короткою береговою лінією, трактують Каспій як озеро, бо тоді усі прибережні держави отримували б однакову долю від ресурсів цього басейну.